Gönderim Tarihi: 18.12.2017

Kabul Tarihi:25.07.2018

**SPOR BİLİMLERİ ÖĞRENCİLERİ İLE FARKLI FAKÜLTELERDE
OKUYAN ÖĞRENCİLERİN SOSYALLEŞME VE MUTLULUK
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ**

**Analysis of Socialization and Happiness Levels of Sports Sciences Faculty
Students and Students of Other Faculties**

Erol DOĞAN

Dr. Öğrt. Üyesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi
eroldogan66@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0001-9986-0366

Ali Kerim YILMAZ

Arş. Gör. Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi
alkrm_ylmaz@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0002-0046-6711

Menderes KABADAYI

Doç. Dr. Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi
menderes@omu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-4472-7485

Muhammet Hakan MAYDA

Arş. Gör., Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi
hakan_mayda@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0002-7062-3284

Çalışmanın Türü: Araştırma

Öz

Bu Araştırmanın amacı, Spor bilimleri öğrencileri ile farklı fakültelerde okuyan öğrencilerin sosyalleşme ve mutluluk düzeylerinin incelenmesidir. Araştırmaya Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören 114 ve diğer fakültelerde öğrenim gören 152 gönüllü öğrenci katılmıştır. Veri toplama aracı olarak Şahan (2007) tarafından geliştirilen sosyalleşme ölçeği ile Hills ve Argyle (2002) tarafından geliştirilen Oxford mutluluk ölçeği kullanılmıştır. Bulgular incelendiğinde cinsiyet, fakülte ve düzenli spor yapma durumları değişkenlerinde gruplar arası istatistiksel anlamlılık bulunurken ($p < 0,001$), diğer değişkenlerde farklılığa rastlanmadı ($p > 0,005$). Sonuç olarak düzenli sporun ve fakülte farklılıklarının sosyalleşmeyi etkilemediği ancak mutluluk bakımından farklı sonuçlar ortaya koyduğu tespit edildi.

Anahtar Kelimeler: Sosyalleşme, Mutluluk, Spor

Abstract

The purpose of this study is to analyze socialization and happiness levels of students in Sports Sciences Faculty and other faculties. 114 Ondokuz Mayıs University Yaşar Doğu Faculty of Sport Sciences students and 229 students from other faculties participated voluntarily. Socialization scale by Şahan (2007) and Oxford Happiness Scale by Hills and

Argyle (2002) were used. While statistically significant difference was found between gender, faculty and doing regular sport between groups ($p<0,001$), no difference was found in other variables ($p>0,005$). It was found that regular sports and faculty did not influence socialization, but gave different results in terms of happiness.

Keywords: Socialization, Happiness, Sport

1. GİRİŞ

Sosyalleşme kavramı birçok bilim insanı tarafından tanımlanmıştır (Kenyon & Person, 1974; Erkal, 2006; Kaplan & Çetinkaya, 2014). Tüm bu tanımlardan yola çıkarak sosyalleşme kavramı insanın toplumsal bir varlık olması sebebiyle hayatını devam ettirebilmek için diğer insanlarla işbirliği yapmak zorunda olması ya da topluma uyum sağlamak için gerekli olan bilgi, beceri, algı, değer ve eğilimlerinin bütün olarak gelişimi olarak tanımlanabilir. Bu kavram insanoğlunun doğumuyla başlayan ve yaşamın sonuna kadar devam eden bir süreçtir (Tezcan, 1996). İnsanlarla bir bütün olan sosyalleşme özellikle çocukluk yıllarında eğitim, aile ve çevre faktörleriyle kombine bir şekilde gelişirse çocuk o yıllarda yaşadıkları kadarıyla sosyal bir varlık haline gelebilir. Bu faktörlerden bir veya birkaç tanesinin bile az gelişmesi insanın zayıf bir kişilik geliştirmesine neden olmaktadır (Elmacıoğlu, 2002). Zayıf gelişen kişilikle birlikte kişi anti-sosyal bir yapıya da bürünebilir.

Mutluluk kavramı tıpkı sosyalleşme gibi insanın yaşam şartları, belirli bir hedefi olan etkinliklerden aldığı sonuç ve sosyalleşmeden farklı olarak genetik faktörlere bağlı olarak değişebilen duygu durumu olarak tanımlanmıştır (Lyubomirsky, 2014).

Spor, günümüzde toplumlarının büyük bir çoğunluğun direkt veya dolaylı olarak içinde yer aldığı fiziksel aktiviteler olarak tanımlanabilir. Bilim adamları sporun başlangıcını kronolojik olarak insanoğlunun doğuşuyla beraber ortaya çıktığını savunmaktadır (Yazıcı, 2014). Spor, yaşamın bir parçası olarak gerçek ve sosyal hayatın doğallığı ile ilişkilidir (Ünsal & Ramazanoğlu, 2013). Spor ve sosyalleşme ilişkisinin temelinde her yaştan ve gruptan insanın spora nasıl yönlendirildiği ve buradan edinilen tecrübelerin onun yaşamını nasıl etkilediği soruları yatmaktadır (İkizler, 2000). Spor faaliyetleri kişilere birlikte hareket edebilme özelliği, rekabetçi yapı, çalışma disiplini, cesaret ve mücadele gereksinimlerini kazandırır. Kazanma ve kaybetmeyi öğrenen birey aynı zamanda paylaşmayı, yardımlaşmayı ve başkalarının düşüncelerine saygı duymayı öğrenir ve bunun sonucunda bireyde sosyal sorumluluk duygusu gelişerek topluma adapte olma ve sosyalleşme süreci sağlanmış olur (Şahan, 2007). Sosyalleşme süreci sağlanmış bireylerde de mutluluk duygusunun uyumla

birlikte artacağı düşünülmektedir.

Tüm bu bilgiler ışığında araştırmamızın amacı, spor bilimleri fakültesi öğrencileri ile farklı fakültelerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin sosyalleşme ve mutluluk düzeylerinin incelenmesi olarak planlanmıştır. Çalışma, spor yapan öğrencilerin yapmayanlara oranla hem sosyalleşme hem de mutluluk düzeylerinin spor yapmayanlara oranla daha yüksek sonuçlar ortaya koyması olarak hipotezlenmiştir.

2. YÖNTEM

Bu çalışmanın evrenini 2017-2018 öğretim yılı bahar döneminde Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri ile Farklı fakültelerde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören 114 (n=41 kadın, n=73 erkek) ve diğer fakültelerde öğrenim gören 152 (n=134 kadın, n=18 erkek) gönüllü öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmamızda veri toplama aracı olarak Şahan (2007) tarafından geliştirilen 34 sorudan oluşan 5'likert tipi sosyalleşme ölçeği ile, Hills ve Argyle (2002) tarafından geliştirilen, Türkçe uyarlaması Doğan ve Çötök (2011) tarafından yapılan 29 maddelik, 6'lı likert tipi Mutluluk ölçeği kullanılmıştır. Öğrencilerin demografik bilgileri tarafımızdan oluşturulmuştur. Araştırmamızda Sosyalleşme ve Mutluluk ölçeklerinin iç tutarlılık kat sayıları sırasıyla (Cronbach Alpha) 0.77 ve 0,84 olarak tespit edilmiştir. Araştırmamızın istatistiksel analizinde SPSS 22.0 paket programı kullanılmıştır. Normal dağılım gösteren veri setlerine ikili gruplarda t- testi üç ve daha fazla gruplarda ise ANOVA testi uygulanmıştır. Normal dağılım göstermeyenlere ise ikili gruplarda Mann-Whitney-U, üç ve daha fazla gruplarda ise Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır. Sonuçlar ortalama ve standart sapma olarak sunulmuştur.

3. BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerinin Tanımlayıcı İstatistikleri

Okuduğu Fakülte	Spor Bilimleri F.		Diğer Fakülteler		Toplam	
Cinsiyet	N	%	N	%	N	%
Erkek	73	%27,4	18	%6,8	91	%34,2
Kadın	41	%15,4	134	%50,4	175	%65,8
Yaş Grubu	N	%	N	%	N	%
19 ve Altı	23	%8,6	43	%16,2	66	%24,8

20-22	61 %22,9	96 %36,1	157 %59
23-25	27 %10,2	12 %4,5	39 %14,7
26 ve Üstü	3 %1,1	1 %0,4	4 %1,5
Toplam	114 %42,9	152 %57,1	266

Tablo 2. Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Sosyalleşme ve Mutluluk Düzeylerinin Karşılaştırılması

Sosyalleşme Ölçeği		N	Ortalama	Std.Sapma	Test İst.	P
Cinsiyet	Erkek	91	3,3626	0,57242	1,240	0,215
	Kadın	175	3,5216	0,34246		
Oxford Mutluluk Ö.		N	Ortalama	Std.Sapma	Test İst.	P
Cinsiyet	Erkek	91	3,7734	0,57632	-3,802	0,000
	Kadın	175	3,5161	0,54905		
Sosyalleşme Ölçeği		N	Ortalama	Std.Sapma	Ki Kare	P
Yaş Aralıkları	19 ve Altı	66	3,4701	0,4659	0,662	0,718
	20-22	157	3,4826	0,4129		
	23-25	39	3,4056	0,5021		
Oxford Mutluluk Ö.		N	Ortalama	Std.Sapma	F	P
Yaş Aralıkları	19 ve Altı	61	3,5742	0,5792	0,120	0,887
	20-22	157	3,6132	0,5669		
	23-25	39	3,6167	0,5830		

Cinsiyet ve yaş gruplarına göre öğrencilerin sosyalleşme ve mutluluk düzeyleri istatistiksel olarak karşılaştırıldığında sosyalleşme düzeylerinde her iki değişkende ve mutluluk düzeyinde yaş grupları bakımından anlamlılık bulunmazken ($p>0,005$), cinsiyet değişkeni bakımından erkekler lehine anlamlı farklılığa rastlanmıştır ($p<0,001$) (Tablo 2).

Tablo 3. Fakülte ve Sınıflara Göre Sosyalleşme ve Mutluluk Düzeylerinin Karşılaştırılması

Sosyalleşme Ölçeği		N	Ortalama	Std.Sapma	T	P
Fakülte	Spor Bilimleri F.	152	3,5058	0,3748	1,593	0,113
	Diğer Fakülteler	114	3,4149	0,5135		
Sosyalleşme Ölçeği		N	Ortalama	Std.Sapma	F	P
Sınıf	1.Sınıf	74	3,4944	0,4309	0,917	0,435
	2.Sınıf	60	3,4025	0,4475		
	3.Sınıf	96	3,5052	0,3900		
	4.Sınıf	36	3,4175	0,5634		
Oxford Mutluluk Ö.		N	Ortalama	Std.Sapma	T	P
Fakülte	Spor Bilimleri F.	152	3,4850	0,5468	-4,041	0,000
	Diğer Fakülteler	114	3,7629	0,5654		
Oxford Mutluluk Ö.		N	Ortalama	Std.Sapma	Ki Kare	P
Sınıf	1.Sınıf	74	3,5228	0,5570	3,288	0,349
	2.Sınıf	60	3,6195	0,6074		
	3.Sınıf	96	3,6257	0,5260		
	4.Sınıf	36	3,6877	0,6504		

Tablo 3'te fakülte ve sınıflara göre sosyalleşme ve mutluluk düzeyleri istatistiksel bakımdan incelendiğinde, fakülte öğrencileri arasında sosyalleşme düzeyinde farklılık bulunmazken ($p>0,005$), mutluluk düzeylerinde diğer fakülte öğrencileri lehine anlamlı farklılığa rastlanmıştır ($p<0,001$). Sınıf değişkeni bakımından ise hem mutluluk hemde sosyalleşme düzeyleri açısından anlamlılık tespit edilememiştir ($p>0,005$).

Tablo 4.Düzenli Spor Yapma ve Spor Yapma Amaçlarına Göre Sosyalleşme ve Mutluluk Düzeylerinin Karşılaştırılması

Sosyalleşme Ölçeği		N	Ortalama	Std.Sapma	Test İst.	P
Düzenli Spor	Evet	123	3,4484	0,5165	-0,599	0,576
	Hayır	143	3,4829	0,3650		
Oxford Mutluluk Ö.		N	Ortalama	Std.Sapma	Test İst.	P
Düzenli Spor	Evet	123	3,7891	0,5671	-5,214	0,000
	Hayır	143	3,4473	0,5267		
Sosyalleşme Ölçeği		N	Ortalama	Std.Sapma	Test İst.	P
Spor Yapma Amacı	Kişisel Gelişim	64	3,6515	0,5725	5,283	0,152
	Sağlıklı Yaşam	112	3,5486	0,5519		
	Sosyal Etkinlik	40	3,5314	0,6321		
	Diğer	50	3,7103	0,5532		
Oxford Mutluluk Ö.		N	Ortalama	Std.Sapma	Test İst.	P
Spor Yapma Amacı	Kişisel Gelişim	64	3,4743	0,4372	3,547	0,315
	Sağlıklı Yaşam	112	3,4703	0,4073		
	Sosyal Etkinlik	40	3,3424	0,4893		
	Diğer	50	3,5476	0,4692		

Düzenli spor yapma ve spor yapma amaçlarına göre sosyalleşme ve mutluluk düzeyleri istatistiksel bakımdan incelendiğinde, sosyalleşme düzeylerinde her iki değişkende ve mutluluk düzeyinde spor yapma amacı bakımından anlamlılık bulunmazken ($p>0,005$). Düzenli spor yapanların

yapmayanlara oranlara mutluluk düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0,000$) (Tablo 4).

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Sporun en önemli görev ve işlevlerinden birisi de kişinin bir gruba veya topluma aitlik duygusunu benimsetmesi ve bu duyguyu genişletmesidir. Aitlik duygusu da sosyal bir varlık olan insanın toplumsallaşma ve sosyalleşme sürecinde önemli değerlerdendir. Başta aileye daha sonra takımına ve milletine ait olma bireyin topluma karşı üstlendiği rolün belirlenmesinde ve buna bağlı olarak belirli bir statüye erişmesine katkı sağlar. Sporda elde edilecek başarılar bu duyguların artmasına aynı zamanda kişinin sosyalleşme ve mutluluk düzeyine olumlu katkı sağlayacaktır (Nirun & Cihat, 1990).

Çalışmamızda, grupların genelini 157 (%59) kişiyle 20-22 yaş grubu oluşturmakta bu grubu sırasıyla 66 (%24,8) 19 yaş ve altı, 39 (%14,7) ve 4 (% 1,5) 26 yaş ve üstü izlemektedir. Katılımcıların %65,8'ini kadınlar 34,2'si ise erkeklerden oluşmaktadır. Ayrıca Spor bilimleri fakültesinden 114 (47,9) ve diğer fakültelerden 152 (%57,1) öğrenci bulunmaktadır. Cinsiyet değişkenine göre sosyalleşme sonuçlarına bakıldığında istatistiksel olarak anlamlılık bulunmamasına rağmen kadınların erkeklere oranla daha yüksek sonuçlar ortaya koyduğu görülmektedir. Mutluluk düzeylerinde ise erkekler lehine anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Yapılan araştırmalar incelendiğinde, Yıldız (2015) araştırmamızla zıt olarak kadınların daha mutlu erkeklerin ise daha sosyal olduğunu tespit etmişlerdir. Fakülteler bakımından sosyalleşme ve mutluluk skorları karşılaştırıldığında sosyalleşme bakımından herhangi farklılık bulunmamış ancak spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin daha yüksek sonuçlara sahip olduğu tespit edilmiştir, ancak mutluluk düzeyleri bakımından diğer fakülte öğrencilerinin spor bilimleri fakültesi öğrencilerine oranla istatistiksel olarak pozitif yönde yüksek oran ortaya koydukları görülmektedir. Ayrıca düzenli spor yapma durumlarının da sosyalleşmeye çok fazla etki etmediği ancak mutluluğa pozitif yönde etki ettiği tespit edilmiştir. Alan yazın çalışmaları ise çalışmamız aksine spor yapan bireylerin yapmayanlara göre daha yüksek sosyalleşme puanlarına sahip olduğunu (Theberge, 2000; Şahan, 2007; Abraham, 1998; Özdiç, 2005) aynı şekilde üniversite öğrencileri üzerinde yapılan araştırmalarda sporun sosyalleşme düzeyini arttırdığını göstermektedir (Çakmakçı, 2001; Çelik, 2002; Bulgu & Akcan, 2003; Yaman vd., 2003; Özdiç, 2005; Yılmaz, 2006; Filiz, 2010). Çalışmamıza paralel olarak sporun mutluluk düzeyine olumlu yönde etki ettiğini ve spor yapmayanlara oranla daha yüksek sonuçlar ortaya koyduğunu destekleyen

çalışmalar da vardır (Forrest & Mchale, 2009; Doğan & Sarmaz, 2012; Yıldız, 2015). Ortaya çıkan bu sonuçlar yaşam tarzı, yaşanan çevre, aile, arkadaşlar, maddi durum, kendini geliştirme düzeyi gibi birçok etmene bağlı olarak değişebilen sosyalleşme ve mutluluk düzeyinin farklılık gösterebileceğini sporun sosyalleşmeden ziyade mutluluğa etki ettiğini yaş aralıklarının hem mutluluk hemde sosyalleşme üzerinde önemli bir etkisinin olmadığını göstermiştir. Ancak genel olarak bakıldığında sporun her iki faktöre de olumlu yönde katkı sağladığı literatürde görülmektedir. Araştırmamızda ortaya çıkan farklı sonuçların yaşanan çevre ve şartlara bağlı olarak değişiklik gösterebileceği aynı zamanda sporun amatör ve elit düzeyde yapılan sporculara göre de farklılık gösterebileceği düşüncesini ortaya çıkarmıştır. İleriki araştırmalar özellikle amatör, elit ve profesyonel düzeyde spor yapan bireylere yapılarak alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

5. KAYNAKLAR

- Kenyon, G. & McPherson, B. (1974). Approach to the study of sport socialization. *International Review Of Sport Sociology*, 9(1), ss.127-129.
- Erkal, M. E. (2006). *Sosyoloji (toplum bilimi)*. İstanbul: Der Yayınları.
- Kaplan, Y. & Çetinkaya, G. (2014). Spor yoluyla toplumsallaşma-yeniden toplumsallaşma süreci. *International Journal of Science Culture and Sport*, August, Special Issue 2, ss.122-123.
- Tezcan, M. (1996). *Eğitim sosyolojisi*. Ankara: Dünya Kitabevi.
- Elmacıoğlu, T. (2002). *Başarıda aile faktörü*. İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- Lyubomirsky, S. (2014), The journal of happiness studies. *The Journal of Happiness and Well-Being*, p.564-568.
- Ünsal, B. & Ramazanoğlu, F. (2013). Spor medyasının toplum üzerindeki sosyolojik etkisi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, ISSN, 2146-9199.
- İkizler, H. C. (2000). *Sporda sosyal bilimler*. İstanbul: Alfa Yayıncılık.
- Hills, P. & Argyle, M. (2002). The Oxford happiness questionnaire: A compact scale for the measurement of psychological well-being. *Personality and individual differences*, 33(7), 1073-1082.
- Doğan, T. & Çötök, N. A. (2011). Oxford mutluluk ölçeği kısa formunun Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(36), 165-170.
- Nirun, N. Ö. & Cihat, M. (1990). Türk sosyo-kültür yapısı içinde âdetler, örfler, görenekler, gelenekler. *Millî Kültür Unsurlarımız Üzerinde Genel Görüşler*. AKM Yayınları, Ankara, 251-264.
- Theberge, N. (2000). Gender and sport. in: J. Coakley and E. Dunning (Ed.) (London: Sage).
- Abraham, A. (1998). Geschlecht als strukturdimension sozialer ungleichheit-auch im sport. in: K. Cachayand I. Hartmann-Tews (Ed.) *Sport und Soziale Ungeichkeit* (Stuttgart: Verlag Staphanie Naglschmid).
- Özdinç, Ö. (2005). Çukurova Üniversitesi öğrencilerinin sporun ve spora katılımın

- sosyalleşmeyle ilişkisi üzerine görüşleri. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, III(2).
- Forrest, D. & Mchale, I. (2009). Public policy, sport and happiness: an empirical study. *In Annual Conference Arbeitskreis Sportökonomik: Sport and Urban Economics*.
- Doğan, T. & Sapmaz, F. (2012). Examination of psychometric properties of the Turkish version form of the Oxford happiness questionnaire in university students. *Düşünen Adam: The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 25(4), 297-304.
- Çakmakçı, S. (2001). *Okullarda beden eğitimi dersi faaliyetlerinin öğrencilerin sosyalleşmesine etkileri*. Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kütahya.
- Çelik, İ. İ. (2002). *Sporun sosyalleşme sürecindeki rolü*. Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Bulgu, N. & Akçan, F. (2003). Spor ve toplumsallaşma. *Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi*, Ankara, ss:156-159
- Yaman, M., Yaan, T. & Türkmen, M. (2003). Sporun üniversite adayı öğrencilerinin ataklık ve pratik olma kişilik özellikleri üzerine etkisi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5,16-132.
- Yılmaz, B. (2006). *Doğa sporlarına katılımın sosyal bütünleşmeye etkisi*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Filiz, Z. (2010). Üniversite öğrencilerinin sosyalleşmesinde spora katılımı değerlendirilmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3).
- Yıldız, Y. (2015). *Spor yapan ve spor yapmayan üniversite öğrencilerinin sosyalleşme ve mutluluk düzeylerinin incelenmesi*. Yayımlanmış yüksek lisans tezi, Sıtkı Koçman Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Muğla.